

Liite 3 Vastine jätetaksasta jätettyihin mielipiteisiin

Mielipiteet jätemaksun kohtuuttomuudesta ja alueen asukkaiden eriarvoisesta asemasta

Pienikiinteistöasiakkaille esitetty kiinteän vuosimaksun korotus nähtiin monessa mielipiteessä kohtuuttomana. Mielipiteissä nostettiin myös esille, että pakolliset asumiskulut eivät saisi nousta kuin inflaation tai yleisen hintojen nousun verran vuodessa, jotta asukkailla olisi mahdollisuus varautua muutokseen. Useassa mielipiteessä katsottiin myös, että esitetyt korotukset asettavat Vuoreksen asukkaat eriarvoiseen asemaan muihin kunnan asukkaisiin nähden, eikä korotukselle ole esitetty riittäviä lain mukaisia perusteita.

Jätelain 78 §:n mukaan kunnan on perittävä järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätetuilla katetaan kaikki kustannukset, joita aiheutuu lakisääteisen kuntavastuullisen jätehuollon toteuttamisesta (esim. jätteiden kuljetus, käsittely ja hyötykäyttö, neuvonta, tiedotus ja valistus, jätehuollon kehittäminen ja investointeihin varautuminen). Jätetuilla katetaan myös lakisääteisten jätehuollon viranomaistehtävien hoitaminen. Kustannuksiin vaikuttaa mm. käytettävä keräysväline, Vuoreksen tapauksessa putkikeräysjärjestelmä.

Mielipiteissä esille tuodut asiat on huomioitu siten, että alueellisen putkikeräysjärjestelmän jätetaksaan esitettyjä hinnankorotuksia on kohtuullistettu. Jätetaksaan esitetään ainoastaan indeksikorotuksia perusmaksun, seka- ja biojätteen käsittelyn, kuljetuksen ja putkijärjestelmän ylläpidon osalta. Voimassa oleva alueellisen putkikeräysjärjestelmän jätetaksa 1.1.2019 alkaen on hyväksytty jätehuoltolautakunnassa vuonna 2018, joten taksaan on tehtävä indeksikorotukset vuosien 2020 ja 2021 osalta. Taksaan esitettävät indeksikorotukset vastaavat vuoden 2021 kunnan ensisijaisen vastuun jätetaksaan esitettyjä hinnankorotuksia, jotka jätehuoltolautakunta hyväksyi 9.12.2020 (§ 47).

Tämä tarkoittaa, että pientalojen vuosimaksuksi esitetään 279,00 € (sis. alv 24 %) aiemmin esitetyn 359,60 euron sijaan. Pientalojen jätemaksun voidaan katsoa olevan kohtuullinen, vaikka Tampereen sisällä onkin eroja eri asiakasryhmien välillä erilaisesta jätehuoltojärjestelmästä ja jätteiden erilliskeräyspalveluista johtuen. Hintaerot eri järjestelmien välillä korostuvat, koska Tampereella on ollut perinteisessä jätehuollossa Suomen edullisimmat jätemaksut (Kiinteistöliiton indeksitalovertailu 2019 ja 2020). Kansallisesti verrattuna putkikeräysjärjestelmän jätemaksut eivät myöskään ole kohtuuttomia. Esimerkiksi Suomen Kiertovoima ry:n vuosittain keräämän kotitalouksien ja jätelajien vastaanottohintoja koskevan selvityksen mukaan omakotitalojen keskimääräinen jätehuollon kokonaiskustannus perinteisessä jätehuollossa on ollut 256,44 €. Enimmäiskustannukset ovat olleet 512,32 € (sis. alv 24 %). (Suomen Kiertovoima, Tietoa kotitalouksien jätehuollosta 2019). Myös Vantaan Kivistön putkikeräysjärjestelmän alueella pienikiinteistöjen jätemaksut ovat vuonna 2018 olleet asuinrakennuksen koosta riippuen enimmillään 500 € vuodessa. Vuoreksen pienikiinteistöille indeksikorotusten jälkeen esitettyä vuosimaksua voidaan pitää kansallisiin vertailuihin nähden varsin kohtuullisena.

Putkikeräysjärjestelmän jätemaksut eivät myöskään aseta Vuoreksen alueen asukkaita eriarvoiseen asemaan muihin kuntalaisiin nähden. Vaikka alueen jätemaksut ovat korkeampia kuin muualla Tampereella, siihen on jätelain mukaiset perusteet erilaisesta järjestelmästä ja palvelutasosta

johtuen. Esimerkiksi Vuoreksen alueen ekopisteverkosto on tällä hetkellä asukaslukuun nähden tiheä verrattuna muun toimialueen ekopisteverkoston.

Vertailussa on myös huomioitava uudistuvan jätelain ja jätehuoltomääräysten tuomat tiukentuvat erilliskeräysvelvoitteet kiinteistöille. Erilliskeräysvelvoitteet astuvat voimaan siirtymäajoin siten, että esimerkiksi Tampereella jätelain ja jätehuoltomääräysten edellyttämä erilliskeräys on järjestettävä kaikkien jätelajien osalta viimeistään 1.9.2022 mennessä. Vuoreksen osalta muuttuvien erilliskeräysvelvoitteiden vaikutukset jäävät vähäisemmiksi, koska alueella kerätään jo kattavasti pääosaa jätelajeista muovipakkauksia lukuun ottamatta. Erilliskeräysvelvoitteet tulevat nostamaan jätehuollon kokonaiskustannuksia ja sitä kautta myös kotitalouksilta perittäviä jätemaksuja muualla Tampereella. Tämän vuoksi on odotettavissa, että erot Tampereen eri alueiden suurikiinteistöjen jätehuoltokustannuksissa tulevat kaventumaan.

Jätetaksaesitys kuulutettiin 11.12.2019, jolloin asian vireilläolosta on tiedotettu ensimmäisen kerran. Näin ollen alueen asukkaille on varattu kohtuullinen aika muutokseen varautumiseksi. Hinnankorotuksia on myös kohtuullistettu vuonna 2019 kuulutetusta esityksestä, minkä johdosta muutoksen vaikutukset jäävät asukkaille suunniteltua vähäisemmiksi.

Mielipiteet jätetaksan perusteena olevista laskelmista

Monessa pienikiinteistöasiakkaan mielipiteessä nostettiin esille omakotitalojen liittymismaksuun liittyvät asiat. Pirkan Putkikeräys Oy:n liittymismaksua pidettiin kalliina ja epäoikeudenmukaisena Tampereen muihin pientaloalueisiin nähden. Lisäksi mielipiteissä tuotiin esille, ettei pientalojen liittymismaksua ole huomioitu vertailulaskelmissa lainkaan, eikä vastaavaa investointia ole muilla alueilla jätehuollossa.

Putkikeräykseen liittymisestä tai siitä seuraavista velvoitteista päättäminen ei ole alueellisen jätehuoltolautakunnan toimivallassa, vaan kyse on yksityisoikeudellisista sopimuksista Pirkan Putkikeräys Oy:n ja kiinteistön haltijoiden välillä. Liittymismaksun perimisestä ja sen suuruudesta päättää Pirkan Putkikeräys Oy:n hallitus. Jätehuoltolautakunta kuitenkin huomauttaa, että liittymismaksuilla katetaan putkikeräysjärjestelmän investoinnin rahoitusta, eikä liittymismaksuilla ole vaikutusta putkijärjestelmän käyttöön kytkeytyvään jätetaksaan. Putkikeräysjärjestelmän liittymismaksuissa on kyse samankaltaisista rakentamisen kustannuksista kuin sähkö- tai viemäri-liittymässä, eikä sitä sen vuoksi ole huomioitu jätetaksan vertailulaskelmissa.

Joissakin mielipiteissä myös esitetään, että jätetaksan valmisteluaineistossa esitetyt vertailut pientalojen vuosittaisista jätemaksukustannuksista Vuoreksen alueella ja muualla Tampereella ovat virheellisiä. Virheellisyyttä perustellaan kartongin keräyksen aiheuttamien kustannusten sisällyttämisellä vertailuun. Mielipiteiden mukaan, mikäli kartonginkeräystä ei otettaisi huomioon vertailussa, pientalojen jätemaksut olisivat hyvin lähellä Vuoreksen nykyistä pienikiinteistön vuosimaksua.

On totta, että pientalot käyttävät muualla Tampereella pääasiassa Rinki Oy:n järjestämiä ekopisteitä tai kunnan täydentäviä ekopisteitä kartonkipakkausten keräykseen. Vaihtoehtoisesti pienikiinteistöt voivat olla liittyneenä yhteisen keräysastian käyttäjäksi. Niiltä osin valmisteluaineistossa esitetty

hintavertailu ei ollut kaikilta osin tarkoituksenmukainen. Asia on huomioitu alueellisen putkikeräysjärjestelmän lopullisia hinnankorotuksia tarkasteltaessa. Ainoastaan seka- ja biojätteen keräyksen piirissä olevien pientalojen vuosittaiset jätehuollon kustannukset vuonna 2021 ovat 255 € (sis. alv 24 %) muualla Tampereella. Putkikeräysjärjestelmään kuuluvien pienkiinteistöjen vuosimaksuksi esitetään 279,00 euroa (sis. alv 24 %), joten hinnoissa ei ole merkittäviä eroja Tampereen eri alueiden välillä.

Lisäksi osassa mielipiteistä todetaan, että vertailulaskelmissa ei ole huomioitu putkijärjestelmän syöttöluukkujen etäisyyttä/ tavoitettavuutta palvelutasoa arvioitaessa. Keräyspisteille on matkaa noin 100-300 metriä, kun taas muualla Tampereella pientalojen keräysastiat sijaitsevat kiinteistön piha-alueella. Mielipiteissä putkikeräysjärjestelmää verrataan palvelutasoltaan aluejätepisteeseen, jonka vuosimaksu on huomattavasti edullisempi kuin putkikeräyksen nykyinen kuukausimaksu.

Jätehuoltolautakunta huomauttaa, että putkikeräysjärjestelmässä on kyse kiinteistöittäisestä keräyksestä, jossa jätteiden keräys on järjestetty kiinteistön haltijoiden yhteisesti järjestämistä vastaanottopaikoista, joina toimii putkikeräysjärjestelmän syöttöpisteet. Syöttöpisteillä kerätään useita eri jätelajeja. Putkikeräysjärjestelmä ei ole palvelutasoltaan verrattavissa aluejätepisteisiin, jotka on tarkoitettu haja-asutusalueen asukkaille ja joissa kerätään pääsääntöisesti ainoastaan sekajätettä. Haja-asutusalueilla aluejätepisteiden etäisyys niitä käyttäviltä kiinteistöiltä on usein useampi kilometri. Vuoreksessa vastaava etäisyys on enimmilläänkin alle 200 metriä. Putkikeräyksen syöttöpisteillä kerätään 2-4 jätelajia, jonka lisäksi alueella on myös tiheä pienmetallin, lasipakkausten ja kartonkipakkausten ekopisteverkosto. Pientalojen jätehuollon palvelutaso Vuoreksessa on tämän vuoksi keskimäärin muita Tampereen pienkiinteistöjä parempi, vaikka jätteiden keräyspiste ei sijaitsekaan omalla kiinteistöllä.

Mielipiteet investoinnin kustannusten kattamisesta

Mielipiteissä tuodaan esille kysymykset siitä, kenen vastuulle putkikeräysjärjestelmän investoinnin kustannukset kuuluvat. Mielipiteissä katsotaan, että mikäli putkikeräys on tappiollinen investointi, järjestelmän rakentamisen kulut eivät saa päätyä asukkaiden maksettavaksi. Lisäksi osassa mielipiteistä esitetään edelleen, että mikäli jäteyhtiö tekee merkittäviä investointeja tulevaisuuteen, on väärin maksattaa se asiakkailta lyhyellä aikajänteellä. Alueen rakentamiseen liittyvät perusteet eivät myöskään ole alueen asukkaista johtuvaa, vaan Tampereen kaupungin ja Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n on otettava rahoitusvastuu tilanteesta. Mielipiteissä esitetään edelleen, että kaupunkilaisten yhdenvertaisuuden varmistamiseksi tulisi luopua putkikeräyksen erillistaksoista ja siirtyä yhteen yhteiseen taksaan keräystavasta riippumatta. Ylimääräiset kustannukset tulisi kattaa muilla tavoin (esim. verovaroin tai jyvittämällä muille jätehuollon asiakkaille).

Putkikeräysjärjestelmän rakentaminen on aloitettu vuonna 2011 Vuoreksen asuntomessualueelta. Rakentamisennuste arvioi alueen olevan valmis vuonna 2031. Investoinnin kokonaissuuruus on 21 miljoonaa euroa. Putkikeräyksen rakentamisessa on ollut kyse jäteyhtiön tulevaisuuden kannalta merkittävästä uudenlaisen jätehuoltoratkaisun tutkimus- ja kehitysprojektista. Samalla hanke on liittynyt myös laajempaan kaupunkikehitykseen Tampereen kaupungilla. Näitä kokemuksia on

pystytty hyödyntämään myöhemmin muualla Tampereen kaupungin ja jätehuollon kehittämisessä mm. parhaillaan rakentuvassa Ranta-Tampellassa sekä suunnitteilla olevassa Hiedanrannassa.

Putkikeräysjärjestelmän jätetaksaa ei ole tuettu muiden Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n asiakkaiden jätemaksuilla tai muun toiminnan tuloilla, vaan kaikki järjestelmän aiheuttamat kustannukset on peritty alueen asukkailta. Investoinnista päätettäessä rahoituksen lähtökohtana onkin ollut, että järjestelmän rahoitus ja operointi katetaan liityntä- ja jätemaksuilla, eivätkä muut jätehuollon asiakkaat osallistu kustannusten kattamiseen. Alueen kaavoitus on kuitenkin toteutunut jossain määrin yleissuunnitelmasta poiketen, alueen rakentuminen on tapahtunut alun perin suunniteltua hitaammin, eikä Lempäälän puolta Vuoreksesta ole vielä päästy rakentamaan. Myös järjestelmän toteutus on eronnut jossain määrin alkuperäisistä toteutus- ja taloussuunnitelmista, ja järjestelmän rakentamisessa on tehty erilaisia ratkaisuja, jotka eivät jälkikäteen tarkasteltuna ole olleet tarkoituksenmukaisia.

Kaikki edellä mainitut seikat aiheuttavat rahoitushaasteita alueen putkikeräysjärjestelmälle ja luovat painetta jätemaksujen korottamiselle, mikäli noudatettaisiin alkuperäistä periaatetta siitä, että järjestelmä rahoitettaisiin ainoastaan alueen liityntä- ja jätemaksuilla. Alueellisen jätehuoltolautakunnan näkökulmasta kaikkien järjestelmän aiheuttamien kustannusten vyöryttäminen alueen asukkaiden maksettavaksi on osoittautunut kohtuuttomaksi.

Tämän vuoksi jätehuoltolautakunta on viestinyt Pirkanmaan Jätehuolto Oy:lle ja jäteyhtiön omistajakunnille huolensa alueen jätemaksujen kehityksestä. Lautakunta on mm. pyytänyt jäteyhtiön hallitusta esittämään ratkaisuja kohtuullisen ja tasapuolisen jätetaksan varmistamiseksi Vuoreksen alueelle. Vaikka jätehuoltolautakunta päättää jätetaksasta, Pirkanmaan Jätehuolto Oy:n toimiva johto ja yhtiön hallitus päättävät yhtiön taloudesta ja investoinneista, eikä lautakunnalla ole niihin mitään toimivaltaa.

Jätehuoltolautakunta katsoo, että alueellisen putkikeräysjärjestelmän jätetaksaan ei ole tässä vaiheessa perusteita esittää kuin indeksikorotukset. Jätehuoltolautakunta katsoo, että haasteen taloudellinen suuruus ja järjestelmän luonne ensimmäisenä jätteiden putkikeräysjärjestelmän tutkimus- ja kehityshankkeena Pirkanmaalla puoltaisivat sitä, että alueen asukkaat eivät ainoastaan vastaisi järjestelmän rahoittamisesta. Myös Ranta-Tampellan putkikeräysjärjestelmän käyttöönoton vaikutukset alueellisen putkikeräysjärjestelmän jätetaksaan on syytä tarkastella ennen vuonna 2019 esitetyistä korotuksista päättämistä.

Toisin kuin mielipiteissä esitetään, yhtenäinen taksa eri jätehuoltopalveluiden välillä ei ole mahdollinen, koska jätehuoltojärjestelmät, ja siten myös taksan perusteet, ovat erilaiset. On kuitenkin huomioitava, että Ranta-Tampellan putkikeräyksen käyttöönoton jälkeen alueella noudatetaan samaa putkikeräyksen jätetaksaa kuin Vuoreksessa jätelain 78 §:n edellyttämällä tavalla.

Osassa mielipiteistä edellytetään myös putkikeräysjärjestelmän kokonaisarviointia järjestelmän kannattavuuden selvittämiseksi. Putkikeräysjärjestelmän kokonaisarvioinnista päättäminen ei ole alueellisen jätehuoltolautakunnan toimivallassa. Asian harkinta kuuluu Tampereen kaupungille. Tampereen kaupungin kanta on, ettei kokonaisuuden uudelleenarvioinnille ole tässä vaiheessa perusteita, kun alueen rakentuminen on vielä kesken.

Mielipiteet jätetaksan määräytymisen perusteista

Monet pienet taloyhtiöt esittävät, että taksa määräytyisi rakennettujen kerrosneliömetrien mukaan eikä tämänhetkisen asemakaavassa kaavoitetun kerrosneliömetrimäärän mukaan. Tätä perustellaan sillä, että maksun määräytyminen olisi oikeudenmukaisempaa kuin nykyisin, jonka ohella se takaisi tasapuolisen jätemaksun eri kiinteistöjen kesken. Esitettyä muutosta perustellaan lisäksi sillä, että taksan määräytyminen asemakaavan mukaisen rakennusoikeuden mukaan korreloi huonosti jätemäärän kanssa. Nykyisen maksuperusteen katsotaan myös suosivan kaiken rakennusoikeutensa käyttäneitä kiinteistöjä ja rankaisevan niitä kiinteistöjä, jotka ovat rakentaneet alle kaavoitetun kerrosalaneliöiden. Osassa mielipiteistä esitetään myös, että pienikiinteistöasiakkaiden vuosimaksun pitäisi olla enimmäismäärä suurikiinteistöasiakkaiden keskimääräiselle huoneistokohtaiselle maksulle.

Vuoreksen putkikeräysjärjestelmässä on käytössä usealle jätteen haltijalle järjestetyt yhteiset vastaanottopaikat, joten palvelusta on mahdotonta periä palvelun määrään perustuvaa maksua. Edellä esitettyyn perustuen Vuoreksen putkikeräysjärjestelmän jätemaksu on määritetty kokonaismaksuksi, joka ilmoitetaan kerrosneliömetreinä. Kerrosneliömetrejä käytetään maksuperusteena, koska keräysvälineen vaikutus jätemaksuun on olennainen ja keräysvälineen mitoitus perustuu alueen asemakaavaan. Vuoreksen putkikeräysjärjestelmän jätemaksun perusteet ovat jätelain 79 §:n mukaiset.

Putkikeräysjärjestelmän kokonaiskapasiteetti on mitoitettu alueen asemakaavan mukaisille kerrosneliömetreille, riippumatta siitä, jättääkö joku rakennuttaja osan rakennusoikeudestaan käyttämättä vai ei. Tämä johtuu siitä, että järjestelmää rakennetaan etupainotteisesti yhdessä alueen infran rakentumisen kanssa (viemärit, tiet jne.). Tämän vuoksi putkijärjestelmän rakennuttajalla ei ole etukäteistietoa siitä, jääkö jonkin tontin kohdalla rakennusoikeutta käyttämättä vai ei. Rakennusoikeuden käyttämättä jättäminen ei myöskään muuta keräysvälineen kokonaiskustannuksia. Edellä mainitut seikat puoltavat asemakaavan mukaisen kerrosneliömetrimäärän käyttämistä maksun määräytymisperusteena suurikiinteistöasiakkaila.

Rakentamisessa lähtökohtana on, että tonteille rakennetaan asemakaavan mukainen rakennus. Näin on suurelta osin Vuoreksessa tapahtunutkin. Moni yli 15 asuinhuoneiston suurikiinteistöasiakas on rakentanut yli sallitun rakennusoikeuden ja alueen suurikiinteistöistä vain osa on jättänyt rakennusoikeuttaan käyttämättä. Rakennusoikeuden käyttämättä jättäminen on ollut yleistä erityisesti pienissä enintään 15 asuinhuoneiston suurikiinteistöissä, mikä on aiheuttanut epäsuhtaa erityisesti pientalojen vuosimaksun ja enintään 15 asuinhuoneiston kiinteistöille määräytyvän kerrosalaperusteisen jätemaksun välille. Enintään 15 asuinhuoneiston kiinteistöille määräytyvät jätemaksut ovat olleet selkeästi korkeampia kuin pientalojen tai yli 15 asuinhuoneiston suurikiinteistöasiakkaiden.

Koska putkikeräysjärjestelmän jätetaksan esitettyjä korotusesityksiä on kuulutusajan jälkeen kohtuullistettu pienikiinteistöjen ja yli 15 asuinhuoneiston suurikiinteistöasiakkaiden osalta,

jätetaksaesitystä on muutettu myös enintään 15 asuinhuoneiston suurkiinteistöasiakkaiden jätemaksun määräytymisen osalta. Jätetaksassa esitetään nyt, että enintään 15 asuinhuoneiston kiinteistön jätemaksu määräytyisi siten, että maksu olisi pienikiinteistöjen vuosimaksun suuruinen per asuinhuoneisto kiinteistöllä. Näin pienten taloyhtiöiden huoneistokohtainen jätemaksu ei nousisi korkeammaksi kuin pienikiinteistöjen maksu, eikä se näin ollen aiheuttaisi epäsuhtaa eri asiakasryhmien välille kuten kerrosalaperusteinen jätemaksun määräytymisperuste on aiheuttanut. Näin pystytään myös kohtuullistamaan pienempien asunto-osakeyhtiöiden jätemaksuja, ottaen huomioon rakennusoikeuden käyttämättä jättämisen yleisyyden ko. asiakasryhmässä. Maksun määräytymisperusteen muuttamisen jälkeen ei ole enää tarvetta jätelain 81 §:n mukaiseen jätemaksun kohtuullistamismenettelyyn niille kiinteistöille, jotka ovat jättäneet merkittävän osan rakennusoikeudestaan käyttämättä. Vaikka yli 15 asuinhuoneiston suurkiinteistöasiakkaiden jätemaksu määräytyy edelleen kerrosalaperusteisesti, ei tämä kuitenkaan aseta eri asiakasryhmiä toisistaan poikkeavaan asemaan. Kerrosalaperusteinen jätemaksu yli 15 asuinhuoneiston kiinteistöillä on keskimäärin 194 €/ huoneisto.

Yhdessä mielipiteessä katsotaan, että kerrosalaperusteinen jätemaksun määräytymisen peruste ei olisi jätelain tai EU-tuomioistuimen vaatimusten mukainen. Mielipiteessä esitetään, että jätelaki antaa mahdollisuuden käyttää jätemaksun määräytymisen perusteena muuta perustetta, mutta tämän perusteen on oltava riippuvuussuhteessa jätteen määrään tai laatuun. Mielipiteessä esitetään edelleen, että EU-tuomioistuimen päätöksessä sallitaan laskennallinen jätteen määrän määrittäminen, mutta tämä tulee tehdä ensisijaisesti jätteen tuottokapasiteettiin perustuen kiinteistön pinta-alaan ja toissijaisesti perustuen jätteen laatuun, koska näillä parametreilla on suora vaikutus kustannuksiin. Väite on virheellinen. Euroopan Unionin tuomioistuimen ratkaisu (C-254/08) mahdollistaa jätehuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten laskemisen ja jakamisen muun ohella jätteen haltijoiden käyttämien kiinteistöjen pinta-alojen ja kyseisten tilojen käyttötarkoituksen perusteella.

Mielipiteet koskien järjestelmän kannustamattomuutta jätteiden lajitteluun tai jätteen määrän vähentämiseen

Monessa pientaloasukkaan mielipiteessä nostettiin esille, että asukkaan omilla kierrätysvalinnoilla ei ole mahdollisuutta vaikuttaa palvelusta maksettaviin hintoihin. Muilla alueilla on mahdollista vaikuttaa jätehuollon kustannuksiin jäteastian tyhjennysväliä pidentämällä sekä esimerkiksi kompostoimalla. Koska tämä ei ole mahdollista Vuoreksen alueella, tämän katsottiin eriarvoistavan kaupungin eri osia. Osassa mielipiteistä myös esitettiin, ettei jätelain asettamat vaatimukset jätetaksan kannustavuudesta jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi toteudu Vuoreksen alueella taksan kiinteästä vuosimaksusta johtuen.

Jätelain mukaan jätemaksun on mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon. Kyseessä ei ole velvoite, vaan asiassa voidaan käyttää tapauskohtaista harkintaa. Lisäksi on huomioitava, että Vuoreksen putkikeräysalueen jätetaksassa biojätteen käsittelyn kustannuksia tuetaan perusmaksulla kerätyillä tuotoilla. Subvention tarkoituksena on kannustaa biojätteen osalta

etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon. Biojätteen käsittelyn tuki on samansuuruinen kuin muualla toimialueella.

Kuten jätetaksan valmisteluaineistossa on jo todettu, kiinteät vuosimaksut ovat jätelain mukaan mahdollisia. Tällaisten maksujen käyttö tulisi kyseeseen esimerkiksi usealle jätteen haltijalle järjestettyyn yhteiseen vastaanottoaikaan tuodun jätteen jätemaksujen kohdentamisessa. Tällaisista palveluista on käytännössä mahdotonta periä palvelun määrään perustuvaa maksua, koska palvelun käyttöä ja kohdentumista yksittäisille asiakkaille ei voida määrittää tai valvoa. EU-tuomioistuimen mukaan jätemaksujen perusteet voidaan kansallisessa lainsäädännössä määrittää myös muun kuin todellisuudessa tuotetun jätteen määrän tai laadun perusteella (C-254/08) (Hallituksen esitys jätelaiksi, HE 199/2010). Näiltä osin Vuoreksen jätetaksa on jätelain mukainen. Lisäksi on huomioitava, että putkikeräysjärjestelmä jo itsessään kannustaa jätteiden lajitteluun, koska samassa vastaanotopisteessä on tarjolla usean eri jätelajin erilliskeräysmahdollisuus.

Mielipiteet Vantaan Kivistön putkikeräysjärjestelmän hintavertailuun liittyen

Joidenkin mielipiteiden mukaan jätetaksan valmisteluaineistossa esitetty Vantaan Kivistön ja Tampereen Vuoreksen hintavertailu ei ollut oikeudenmukainen. Mielipiteiden mukaan Vantaan Kivistössä jätetaksa perustuu toteutuneisiin asuineliöihin, ei kaavan mukaiseen kerroneliömetrimäärään kuten Tampereen Vuoreksessa.

Vantaan Kivistön alueen putkikeräysjärjestelmä on hallinnollisesti järjestetty eri tavoin kuin Vuoreksen putkikeräys. Kivistössä jätelain 32 §:n mukainen kuntavastuullinen jätehuolto alkaa vasta koonta-asemalta, jolloin julkisoikeudellinen jätetaksa koskee ainoastaan koonta-asemalta eteenpäin käsiteltäviksi kuljetettuja jätteitä. Ennen koonta-asemaa perityissä maksuissa on kyse yksityisoikeudellisista sopimuksista Kivistön Putkijäte Oy:n ja asukkaiden välillä, eikä maksujen suuruuteen oteta kantaa julkisoikeudellisessa jätetaksassa.

Pirkanmaan Jätehuolto Oy on saanut Kivistön Putkijäte Oy:ltä 4.12.2018 tiedot Vantaan Kivistön liityntäsopimuksissa sovituista jätehuollon maksuista. Tietojen mukaan sekä pien- että suurikiinteistöjen jätemaksut ovat vuonna 2018 olleet 0,24 €/k-m²/kk, mihin valmisteluaineiston vertailukin perustui. Pienikiinteistöjen osalta on käytössä myös ns. leikkuri, minkä vuoksi pienikiinteistöjen jätemaksut ovat enimmillään 500 € vuodessa. Valmisteluaineistossa esitetty vertailu ei ollut virheellinen, vaan perustui Kivistön Putkijäte Oy:ltä saatuihin tietoihin. Kivistön Putkijäte Oy:n antamassa vastauksessa ei viitata siihen, perustuvatko maksut toteutuneisiin vai kaavoitettuihin kerrosneliömetreihin, eikä tähän ole otettu kantaa myöskään valmisteluaineiston hintavertailussa.

Kivistössä putkikeräyksen palvelutaso on mielipiteiden jättäjien mielestä parempi kuin Vuoreksessa, koska Kivistössä kerätään putkikeräyksellä myös muovijäte toisin kuin Vuoreksen alueella. Vantaalla asukkaiden käytössä on myös pääsy kierrätyshuoneisiin, johon isommat jäte-erät voi viedä. Vastaavia palveluita ei ole saatavilla Vuoreksessa.

Asialla ei ole merkitystä käsittelyssä olevaa jätetaksa-asiaa ratkaistessa. Jätehuoltolautakunta kuitenkin huomauttaa, että Vuoreksen alueella on putkijärjestelmään kuulumattomia jätteitä

varten tiheä ekopisteverkosto ja Vuoreksen uusi jäteasema. Vuoreksen putkijärjestelmän piirissä olevat asiakkaat voivat viedä jäteasemalle maksutta 240 litraa vastaavan määrän sellaista sekajätettä, joka ei sovellu putkijärjestelmässä vastaanotettavaksi. Mielenpitoissa esille nostettuun muovinkeräyksen puuttumiseen liittyen jätehuoltolautakunta toteaa, että uudistuvan jätelain myötä kiinteistöjen jätteiden erilliskeräysvelvoitteet tulevat kiristymään. Tämän vuoksi myös Vuoreksessa selvitetään mahdollisuutta muovipakkausten keräykseen putkikeräysjärjestelmässä.

Mielenpitoissa esitetään edelleen, että Kivistön messualueen pientaloasukkaiden ei tarvinnut maksaa putkijärjestelmän liittymismaksua, jonka johdosta alueen asukkaiden vuosimaksu on huomattavasti Vuoresta halvempi. Mielenpitoissa viitataan myös Helsingin hallinto-oikeuden päätökseen, jonka mukaan ketään ei voida jätelain nojalla velvoittaa tekemään sopimusta jätteiden putkikeräysjärjestelmään liittymiseksi.

Kivistön putkikeräyksen liityntämaksun poistaminen on ollut Vantaan kaupungin päätös, eikä sillä ole vaikutusta nyt käsiteltävänä olevassa taksa-asiaassa. Liityntämaksuilla katetaan putkikeräysjärjestelmän investoinnin rahoitusta, eikä liityntämaksuilla ole vaikutusta putkijärjestelmän käyttöön kytkeytyvään jätetaksaan. Tieto putkikeräysjärjestelmästä sekä siihen liittyvästä liityntävelvollisuudesta ja liityntämaksusta on ollut alueelle rakentavien tiedossa. Mielenpitoissa viitattuun Helsingin hallinto-oikeuden päätökseen liittyen todettakoon, että jätelain nojalla ei voida velvoittaa kiinteistöjen haltijoita tekemään sopimusta jätteiden putkikeräysjärjestelmään liittymiseksi, mutta tontin luovutus sopimuksissa näin voidaan edellyttää. Tämä on käytäntö myös Vuoreksen alueen tontin luovutus sopimuksen ehdoissa.

Mielenpiteet kilpailulakiin liittyen

Eräissä mielenpitoissa tuotiin esille mielenpiteitä kilpailulakiin ja kuluttaja-asiamieheen liittyen. Mielenpitoissa viitataan kilpailulain 7 §:n, joka kieltää markkina-aseman väärinkäytön. Kyseisen pykälän mukaan määrävässä markkina-asemassa oleva yritys ei saa periä kohtuuttoman korkeita hintoja suhteessa toisen relevantin markkinan hinnoitteluun. Mielenpitoissa viitataan myös kuluttaja-asiamiehen linjauksiin, joiden mukaan suuria kertakorotuksia ei voida yksipuolisesti tehdä, koska suuri kertakorotus on merkittävä muutos sopimukseen.

Selvennyksenä todettakoon, että Pirkanmaan Jätehuolto Oy tai sen tytäryhtiö Pirkan Putkikeräys Oy eivät toimi kilpailutilanteessa markkinoilla suorittaessaan jätelain 32 §:ssä kunnan vastuulle säädettyyn jätehuollon järjestämisvelvollisuuteen kytkeytyvää palvelutehtävää. Sen vuoksi julkisoikeudellinen jätetaksakaan ei kuulu kilpailulain soveltamisen piiriin. Myöskään kuluttaja-asiamiehen toimivaltaan eivät kuulu julkisoikeudelliset jätemaksut. Jätelain 86 §:ssä säädetty virheitä ja hinnanalennuksia koskevat seikat kattavat samat asiat kuin kuluttajansuojassa.

Mielenpiteet putkijärjestelmän ympäristö- ja turvallisuushyötyihin liittyen

Osassa mielenpitoista putkijärjestelmän ei nähdä tuovan ympäristö- ja turvallisuushyötyjä alueelle. Mielenpitojen jättäneiden mielestä putkikeräysjärjestelmä on turvattomampi kuin perinteinen jätteenkeräysjärjestelmä, koska järjestelmän syöttöluukut ovat monella alueella sijoitettu sellaisiin paikkoihin, joihin ei pääse kevyen liikenteen väyliä pitkin. Tämän katsotaan aiheuttavan turvallisuusriskejä. Putkikeräysjärjestelmän ei myöskään katsota tuovan suoria ympäristöhyötyjä

ainakaan jätteiden kuljetuksia ajatellen, koska jätteet kuljetetaan joka tapauksessa pois Vuoreksesta jatkokäsittelyyn. Lisäksi esimerkiksi suurten kartonkien sekä lasin ja metallin kuljetus keräyspisteille tapahtuu joka tapauksessa yksityisautoilun muodossa. Tämä lisää mielipiteiden jättäneiden mielestä yksityisautoilun määrää asuinkaduilla.

Nämä asiat eivät ole tarkastelun kohteena jätetaksasta päätettäessä, eikä niillä ole sen vuoksi merkitystä jätetaksan lainmukaisuutta arvioitaessa. Jätehuoltolautakunta kuitenkin toteaa, että putkikeräyksen aiheuttamat ympäristöhyödyt jätteiden kuljetuksessa ovat huomattavat. Putkikeräyksellä kerättävät jätteet haetaan konteissa vain koonta-asemalta. Sekajätekontti noudetaan tällä hetkellä noin kerran viikossa tyhjennettäväksi, muut jätteet vielä tätäkin harvemmin. Putkikeräyksestä aiheutuva raskas liikenne koonta-asemallekin on siis vähäistä. Päästöjä syntyy vähemmän kuin silloin, jos kaikkia jätelajeja noudetaan jäteautoilla suoraan kiinteistöiltä. Kuten aiemmin on jo todettu, alueen ekopisteverkosto pienmetallille, lasipakkauksille ja isoille kartonkipakkauksille ja pahville on koko toimialueen tihein. Ekopisteitä on pyritty sijoittamaan siten, että ne sijoittuvat asukkaiden luonnollisten kulkureittien varsille, jolloin jätteitä voi viedä osana muuta päivittäistä kulkemista. Näin jätteiden vieminen ei lisää yksityisautoilun määrää asuinkaduilla ainakaan siinä määrin, että sillä olisi merkittävä vaikutus alueen liikennemääriin tai päästöihin.

Mielipiteet koskien Vuoreksen putkikeräyksen toimivuutta, jäteasemaa, alueen Rinki-ekopisteitä

Monessa mielipiteessä tuotiin esille putkikeräyksen toimivuuteen liittyviä ongelmia erityisesti isompien jäte-erien sekä kartonginkeräyksen osalta. Myös Vuoreksen jäteaseman aukioloaikoihin, putkikeräysjärjestelmän syöttöluukkujen sijoitteluun sekä alueen ekopisteiden siisteyteen ja sijaintiin otettiin mielipiteissä kantaa. Edelleen joissakin mielipiteissä tuotiin myös esille alueen tonttivuokriin, kunnallisveroon ja vesimaksujen korotuksiin liittyviä seikkoja.

Nämä asiat eivät ole tarkastelun kohteena jätetaksasta päätettäessä, eikä niillä ole sen vuoksi merkitystä jätetaksan lainmukaisuutta arvioitaessa. Edellä mainitut asiat on kuitenkin tarvittaessa toimitettu toimivaltaisille toimijoille tiedoksi mahdollisia toimenpiteitä varten.